

Med forbehold om endringer
ved fremføringen

Faglig-politisk konferanse Olavsgaard Hotell
26.-27. april 1993

Statsminister Gro Harlem Brundtland

REGJERINGENS ARBEID I FORHOLD TIL VIKTIGE FAGLIG/POLITISKE SAKER. UTFORDRINGENE VIDERE

INNLEDNING

I februar i fjor hadde vi en tilsvarende konferanse som den vi har nå. Pressen laget mye hurlumhei omkring den konferansen. For egen del fant jeg konferansen nyttig. Vi fikk drøftet gjennom det som var av konfliktsaker, men viktigere: Med utgangspunkt i en gjennomdrøfting av viktige politiske saker ble vi enige om at LO og partiet i fellesskap skulle lage en faglig-politisk handlingsplan fram mot valget i 1993. Tanken var å lage en plan som inneholdt noen sentrale saker vi i fellesskap skulle prøve å løse før valget og som dermed kunne utgjøre en felles plattform for valgkampen.

Nå er det jo ikke alltid slik at Regjeringen kan oppfylle alle ønsker og krav selv fra fagbevegelsen. Det fundamentale er at vi får til en prosess som sikrer at alle synspunkter blir hørt og gjennomdrøftet før beslutninger tas. Til tider skjer ikke dette på en god nok måte - det må vi erkjenne og ta ansvar for på begge "sider", til tider er det uenighet - selv etter en god prosess. Da er det jeg for min del oppfordrer til å holde hodet kaldt: Vi må tåle uenighet og vi må for all del ikke tro det er noe nytt i arbeiderbevegelsens historie. Vi bør diskutere måten uenighet kommer til uttrykk på, men det viktige spørsmål vi må stille oss er: Hva klarer vi i fellesskap å utrette i forhold til de store linjene og de grunnleggende målene - i forhold til om vi sto hver for oss?

Og det er - som det ble sagt i går - våre felles mål og felles verdigrunnlag som gjør at vi har et samarbeid som er noe annet enn det å ha kontakt til andre organisasjoner og andre partier. Og hele arbeiderbevegelsens historie er et lærestykke i det enkle faktum: Skal vi nå resultater, må vi trekke sammen - parti og fagbevegelse.

Den fagligpolitiske handlingsplanen presenterte vi på et

faglig-politisk frokostmøte 29. oktober i fjor.

"Hensynet til sysselsettingen ligger til grunn for alle våre prioriteringer." Slik sier vi det i innledningen til handlingsplanen og slik har det vært hele tiden: Arbeid til alle er jobb nr. 1. Handlingsplanen skisserer et fem punkts program hvor vi setter fokus på både kortsiktige og langsiktige tiltak som først og fremst kan bedre sysselsettingssituasjonen og samtidig gi trygghet i forhold til våre sosiale ordninger og en mer rettferdig fordeling.

ØKT SYSSELSETTING PÅ VARIG BASIS. REGJERINGENS STRATEGI

Den strategi vi jobber etter, og som er nedfelt både i den faglig-politiske handlingsplanen og i Arbeiderpartiets program for 90-åra - mao. vår felles strategi - understrekes klart i det som ble foreslått av det offentlige sysselsettingsutvalget (Kleppe 1). En strategi som vi har kalt solidaritetsalternativet. Gjennom en solidarisk og moderat inntektspolitikk skal norsk næringsliv forbedre sin konkurransevne slik at vi kan få solgt flere varer og tjenester både i Norge og utlandet samtidig som partene sikrer den sosiale profilen i inntektsoppgjørene.

Regjeringen har i hele regjeringsperioden ført en ekspansiv finanspolitikk - underskuddet er i dag på 50 mrd - og det var enighet i Kleppe-utvalget om at vi for resten av 90-åra ikke kan basere den økonomiske politikken på en ytterligere sterk vekst i offentlige utgifter. Derfor må vi få mer sysselsetting ut av de midlene vi bruker. Vi må bruke mer på tiltak som gir sysselsetting og mindre på passive overføringer. Vi må bruke mer til utdanning, mer til å bygge ut kommunikasjonene våre, mer til eldreomsorgen og mer til miljøtiltak, som er noen av de viktigste områdene. Så må vi føre en aktiv arbeidsmarkedspolitikk som bidrar til å heve kompetansen hos de ledige, slik at de står sterkere rustet til å komme inn i det ordinære arbeidsliv.

HVA HAR VI GJORT

Regjeringen har både før og etter Kleppe-utvalget og den faglig-politiske handlingsplanen iverksatt omfattende tiltak for å motvirke den negative utviklingen på arbeidsmarkedet. Tiltak som er i tråd med solidaritetsalternativet og den faglig-politiske handlingsplanen:

- Økt innsats i offentlig virksomhet: Regjeringen har trappet opp innsatsen i offentlig sektor betydelig. Kommunenes økonomi er styrket, innsatsen i omsorgssektoren, helsesektor, kultur, utdanning, miljøtiltak og infrastruktur (veier og jernbane) er trappet opp. Slik har vi gitt arbeid til flere samtidig

som vi dekker viktige behov.

Noen nøkkeltall og nøkkelområder:

- * Kommunene har hatt en realvekst i inntektene med 14 % siden 1988. Vi legger opp til fortsatt vekst.
- * Siden 1986 er det sysselsatt 50 000 flere personer i offentlig sektor. I årene 1991 og 1992 økte den offentlige sysselsettingen med 31 000 personer til totalt 598 000. 30 % av hele arbeidsstyrken er sysselsatt i offentlig sektor. Veksten i disse to årene fordeler seg med 30 000 i kommunesektoren og 1000 i staten. Også for 1993 ligger det an til en økning i sysselsettingen i offentlig sektor. Det bildet vil vi få også framover hvis det er vi - og ikke Høyre - som skal utforme politikken.
- * Bevilgninger til investeringer i vei og jernbane i perioden 1990-93 har vært klart høyere enn det som lå i vei- og jernbaneplanen for denne perioden. Tallene er 17,8 mrd. for veisektoren mot 16,2 i veiplanen, 5,6 for jernbanen mot 4,2 i jernbaneplanen. I de nylig fremlagte Stortingsmeldingene om Norsk veg- og vegtrafikkplan 1994-97 (NVVP) og Norsk Jernbaneplan 1994-97 (NJP) har vi varslet en ytterligere sterk satsing. En satsing som i parentes bemerket er slik at vi har fått godord både fra Ove Dalsheim og Arnfinn Nilsen - såvidt jeg har skjønt Kjell.
- * Regjeringen har gjennomført en storsatsing i utdanningssektoren. Antallet elevplasser i videregående skole har i perioden 1990 - 1992 økt med om lag 8 000 nye plasser, en økning som ikke minst har kommet i yrkesfaglige studieretninger. Antallet studieplasser i høyere utdanning er økt med 30 000 de siste tre årene.

Gjennom Stortingets behandling i forrige uke er hovedprinsippene i Reform -94 nå på plass. Denne gir all ungdom mellom 16-19 år rett til tre års videregående opplæring. I tillegg pålegges fylkeskommunene å ha tilstrekkelig kapasitet til å kunne gi tilbud til voksne. Dette gir sikkerhet for at fylkeskommunene ikke kan bygge ned tilbud på de voksnes bekostning. For inneværende skoleår har Regjeringen bevilget 55 millioner til ekstraklasser for voksne i videregående opplæring.

Reform -94 er først og fremst en reform for å styrke fagopplæringen. Et mål er at flere fag enn i dag skal legges under lov om fagopplæring. Et stort nytt "jentefag" er nå kommet under loven: Norsk Kommuneforbunds mangeårige ønske om å få etablert en

generalistutdanning tilpasses nå den nye modellen for fagopplæring.

Skal vi klare å få til den ønskede styrking av fagopplæringen, vil det være behov for minst 20 000 nye lærlingeplasser - og partene har gjennom arbeidet med reformen forpliktet seg til å medvirke til at disse plassene kan skaffes.

For å stimulere til flere lærlinger både i privat og offentlig virksomhet har Regjeringen gått inn med dobbelt lærlingetilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger fra videregående kurs I. Dette har gitt effekt og i 1992 ble det inngått 30 % flere lærlingekontrakter enn i 1991 som følge av dette.

Lærlingeordningene er et særdeles viktig tiltak for å få ned ungdomsledigheten og for å sikre fagarbeidere for framtida.

- * Barnehageutbygging og utbygging av skolefritidstilbud har hatt en eksplosiv økning. I 1992 ble det bygget mer enn 19 000 nye barnehageplasser, noe som er anslått å sysselsette 4000 flere personer. I 1993 ser det ut til å bli om lag 17.000 nye plasser. I årene framover vil utviklingen bli sterkere preget av forberedelsen til seksåringenes skolestart.

* Helsesektoren:

I 1992 ble det bevilget 450 mill. kroner ekstra til drift, reduksjon av ventelister og omstilling av sykehus. Bevilgningen er videreført i 1993.

Aldri tidligere har så mange fått behandling ved norske sykehus. Det gjennomføres ca. 2.7 mill. polikliniske konsultasjoner og ca. 600 000 pasienter behandles ved innleggelse i sykehus. I 1992 ble 94 % av garantipasientene behandlet innen fristen. Dette er en bedring på 40 % i forhold til 1991 og viser at satsingen på å redusere ventelistene har gitt resultater.

I likhet med fjoråret har vi en aktiv satsing på tilbud til de eldste og mest pleietrengende.

Innenfor beredskapsbevilgningen ble det blant annet avsatt 250 mill. til helse og sosialsektoren. Det gir rom for styrking av pleie og omsorgstilskuddet for de eldste og de hjemmeboende psykisk utviklingshemmede.

Veksten - spesielt i antall eldre over 80 år stiller kommunene overfor store utfordringer. Vi vet at antallet eldre over 80 år øker fra 156 000 i 1990 til om lag 190 000 i år 2000. Derfor arbeider

Regjeringen nå med et program for omsorgsboliger som kan gi kommunene en realistisk mulighet til å møte utfordringene i eldrepolitikken.

- * Regjeringen har i hele perioden bevilget ekstraordinære midler til offentlig bygg og vedlikehold. I tråd med sysselsettingsutvalgets innstilling - og målet i handlingsplanen vår - foreslo Regjeringen 500 millioner til kommunalt og fylkeskommunalt vedlikehold for inneværende år. Stortinget sluttet seg til dette. Regjeringen er innstilt på å følge opp med en bevilgning på 500 mill. også i 1994.

Og nå har jeg ikke nevnt den sterke satsingen på miljøområdet og heller ikke når det gjelder kultursektoren.

- Bedre rammevilkår for næringslivet. Offentlige tiltak nødvendig:

Problemet er at samtidig med økt sysselsetting og økt aktivitet i offentlig sektor har sysselsettingen i privat sektor gått drastisk ned og mer enn økningen i sysselsettingen i offentlig sektor. Regjeringen legger derfor stor vekt på å stimulere til økt sysselsetting og økt verdiskapning i privat sektor. Klarer vi ikke det, klarer vi heller ikke å finansiere alle de viktige oppgaver vi ønsker å løse.

Handlingsplanen skisserer en del viktige punkter som vi har fulgt, og i tillegg føyd til en del nye:

- * Næringslivspakka vi la fram før jul er det mest sentrale. Arbeidsgiveravgiften ble redusert med 2,4 %, el-avgiften for kraftkrevende industri og treforedling ble fjernet, tilskuddet til bygging av skip og fiskebåter økt, investeringsstøtte i skogbruket ble innført og vi forsterket viktige tiltak for næringslivet i Nord-Troms og Finnmark. Arbeidsåret ble foreslått utvidet med en dag gjennom omgjøring av en fridag til arbeidsdag. Et tiltak jeg forstår fagbevegelsen ikke akkurat jubler for, men som ble lagt inn for å øke produksjonen og senke produksjonskostnadene.

Effekten av næringslivspakka er beregnet å lette næringslivets produksjonsomkostninger med rundt 5,5 mrd. på årsbasis.

- * SND var på plass 1. januar. Et sentralt element i dene nyskapningen i det offentlige virkemiddelapparatet er en egenkapitaldivisjon med 2 mrd. i grunnkapital.
- * Norges Forskningsråd var på plass fra samme dato. Nyorganiseringen forventes å gi større effekt ut av

de forskningsressurser vi har og gi en mer målrettet innsats til beste for næringslivet og samfunnet forøvrig.

- * Gjennom den ferdigforhandlede EØS-avtalen gir vi norsk næringsliv like konkurransevilkår med næringslivet på det store markedet EF-EFTA-området utgjør.
- * Statens redningsaksjon overfor de private bankene sammen med styrking av de statlige kredittinstitusjonene - spesielt gjennom opprettelsen av den nye Postbanken - bør gi et bedre fungerende kredittmarked.

Disse tiltakene, sammen med det nylig gjennomførte tariffoppgjøret - som ga moderate tillegg - burde gi gode muligheter for økt aktivitet, økt verdiskapning og økt sysselsetting også i privat sektor.

Vi må heller ikke glemme at den forsterkede innsats i offentlig sektor er av stor betydning for næringslivet: Bedre kommunikasjoner, bedre arbeidsmarkedstiltak, et bedre utdanningssystem, helsestell m.m. er av stor betydning for næringslivet. Det er ingen motsetning mellom økt innsats i offentlig sektor og vekst i næringslivet. Tvertom må vi betone samspillet.

- Flere kortsiktige tiltak mot arbeidsledigheten:

I tillegg til ekstraordinær innsats på viktige områder innenfor det ordinære arbeidsmarkedet, har Regjeringen lagt vekt på å utvikle en mer effektiv arbeidsmarkedsetat, øke antallet tiltaksplasser og vi har lagt vekt på økt kvalitet i tiltakene, slik at disse ikke får karakter av rene oppbevaringsplasser.

Noen hovedpunkter:

- * Regjeringen foreslo i budsjettet for inneværende år å tilføre 665 nye stillinger til arbeidsmarkedsetaten. Stortingsflertallet gikk i mot dette og reduserte antall nye stillinger med 200, men 20 nye arbeidskontorer er vedtatt opprettet. Stortinget reduserte også Regjeringens forslag om økning av rammen for tiltak med 300 millioner - et signal om at tiltaksplasser ikke var så høyt prioritert hos Stortingsflertallet.
- * Orskaug-utvalget som ble nedsatt som direkte oppfølging av Kleppe I, leverte sin innstilling i februar i år. Utvalget foreslår en enklere "tiltaksstruktur" idet de fleste eksisterende tiltak i offentlig sektor samles i ett helhetlig tiltak kalt KAJA. Kommunene i samarbeid med arbeidsmarkedsetaten skal samarbeide om å gi arbeidsledige et hensiktsmessig tilbud. Orskaug-

utvalget foreslo en opptrapping av det totale antall tiltaksplasser til 70 000 innen utgangen av 1993 mot vel 60 000 i første halvår i år. Det nye tiltaket - KAJA - skal først og fremst rettes inn mot unge ledige, langtidsledige og yrkeshemmede. Det er her vi har de største problemene. Andelen langtidsledige øker og gruppen under 24 år utgjør nå om lag en fjerdedel av de ledige.

- * Utdanningsvikariater - som er spesielt nevnt i den faglig-politiske handlingsplanen - ble i sin tid foreslått som et hensiktsmessig arbeidsmarkedstiltak av Norsk Kommuneforbund.

Etter en noe treg start har arbeidslivet nå oppdaget hvor viktig denne ordningen er. Gjennom utdanningsvikariater kan fast ansatte etterutdanne seg, mens ledige går inn som vikarer. A-etaten gir et tilskudd på 12 150 pr. plass pr. måned, mens det kan forhandles om lønn lokalt.

Med denne ordningen får bedrifter og virksomheter hevet kompetansen hos sine ansatte samtidig som den ledige får verdifull arbeidserfaring. Et viktig poeng er at en her unngår de uheldige fortrengningseffektene som vi ser ved andre tiltaksplasser, i og med at den ledige går inn i reelle vikariater.

I dag er det 2600 utdanningsvikariater, for ett års tid siden lå tallet på under 50. Grafisk sektor har kommet sterkt inn i dette arbeidet og anser ordningen som et meget godt hjelpemiddel for å klare overgangen til ny teknologi.

KAD har nå besluttet å fordoble rammene for utdanningsvikariater i 1993 til 4000 plasser. Dette er et framtidsrettet arbeidsmarkedstiltak
Regjeringen har stor tro på.

Regjeringen er innstilt på å følge opp Orskaug-utvalgets forslag om økning i tallet på tiltaksplasser. Men det vi ser er at dette ikke er et uproblematisk felt verken i forhold til Stortinget eller fagbevegelsen. Avlønningsspørsmålet i KAJA er ikke enkelt. Fortrengningseffektene er dessuten noe som flere er blitt opptatt av. Vi mener tiltakene ikke kan lønnes etter tarifflønn og likt med ordinært arbeid. Det ville gi færre plasser, og vi ville dessuten neppe få tilslutning til det i Stortinget.

HVA HAR VI OPPNÅDD

I den faglig-politiske handlingsplanen har vi uttrykt en viktig erkjennelse. Her heter det "For å bekjempe ledigheten, trengs det sterk styring og klare prioriteringer over flere

år".

Det har aldri vært vår stil å gi opp og kaste kortene. Da vi måtte ta på oss ansvaret for å rydde opp en skakkjørt økonomi etter festen på åttitallet, visste vi at dette ville ta tid. De internasjonale konjunktorene har gått mot oss de siste årene, nødvendige justeringer har vi måttet gjøre undervis, men hovedkursen har vi ikke vært i tvil om.

Nå ser vi da også noen lyspunkter:

Renten - som er ett av de viktigste elementene for å få større aktivitet i økonomien - har gått betydelig ned den siste tiden. Det som gjør at vi kan holde et lavere rentenivå enn de fleste land rundt oss, er at vi har en sunn og robust nasjonaløkonomi. Vi har styrket den kostnadsmessige konkurranseevnen med 11 %, vi har fått et bankvesen som lå nede for telling rimelig på fote igjen, og vi har et næringsliv som har en bedre inntjening enn før. For første gang på flere år ser det ut til at den totale sysselsetting øker igjen. Statistikken har over en tid nå vist - og det ble bekreftet gjennom siste kvartalsstatistikk som kom nå fredag - at industrisysselsettingen er begynt å krype oppover igjen.

Ledighetstallene ved utgangen av mars viste en klar nedgang i forhold til januar og februar, slik de pleier. Like opplagt var det ikke at den sesongkorrigerede ledigheten målt både brutto og netto skulle gå ned. Nedgangen var på drøye tusen personer, et skritt i riktig retning. Samtidig har beholdningen av ledige stillinger økt for hver måned i 1993. Dette viser at det nå er noe positivt som er i ferd med å skje på arbeidsmarkedet.

Men partifeller: Jobben er selvsagt ikke gjort. Ledighetstallene er overhodet ikke til å leve med. Det mest bekymringsfulle er at andelen langtidsledige øker og at så store ungdomsgrupper går ledige.

Hvor godt vi lykkes framover er avhengig av at alle prioriterer målet om arbeid for alle og drar i samme retning. Men i tillegg er vi avhengige av den internasjonale utvikling. Går det dårlig med sysselsettingen og den økonomiske utviklingen ute, blir det en langt større oppgave å lykkes i Norge. Derfor arbeider vi aktivt også på den internasjonale arena med sysselsettingsspørsmål. Som dere vet, har LO og de sosialdemokratiske partiene i Norden gjennom SAMAK utarbeidet en plan for økt sysselsetting i Europa. Regjeringen har også tatt initiativ overfor finansministrene i EFTA og EF for å sette sysselsettingen på dagsorden. Dette initiativet er blitt godt mottatt og på det første felles møte i Luxembourg i forrige uke, ble det lagt fram fellestiltak og tiltak i enkeltland som bidrag til å snu den meget alvorlige sysselsettingssituasjonen i Europa. Internasjonale tiltak kan ikke alene klare å løse problemene på arbeidsmarkedet, men når flere land trekker i samme retning - samtidig - er grunnlaget bedre for at det skal bli større effekter utav mye av det

hvert enkelt land gjør nasjonalt. Som Torbjørn har sagt det i noen av sine foredrag: Vi trenger en Keynesiansk politikk globalt, det blir for snevert når dette bare praktiseres nasjonalt.

La meg også - når vi er inne på den internasjonale arena - minne om at til tross for våre store sysselsettingsproblemer, så er de faktisk klart mindre enn det våre naboland sliter med. I Sverige står 14 % utenfor det ordinære arbeidsmarkedet og i Finland hele 19 %. Jeg minner om dette, ikke for å bagatellisere våre problemer, men fordi jeg tror at årsaken til at vi i dag er bedre stillet enn våre naboland, er at vi tok fatt i problemene tidligere. Dermed kan vi også unngå de ekstreme belastningene en nå må ta i disse landene i form av nedskjæringer på budsjettene med påfølgende forringelser i sosiale ordninger.

Takket være den politikk vår regjering har ført og i et nært inntektspolitisk samarbeid med fagbevegelsen, kan vi i årene framover gradvis begrense underskuddene i statsbudsjettet samtidig som vi foretar omprioriteringer fra passive overføringer til aktive sysselsettingstiltak. Det er noe ganske annet enn de dramatiske nedskjæringer som våre naboland ser seg nødt til å foreta.

SOLIDARITET OG TRYGGHET

Den økonomiske snuoperasjon vi har vært gjennom - og de omstillinger vi fortsatt står foran - hadde vi ikke klart og vil vi ikke klare, uten det aktive faglig-politiske samarbeidet.

Skal vi lykkes i det videre arbeid, er det selvsagt fundamentalt at fagbevegelsen har trygghet for at byrdene fordeles rettferdig og at det sosiale sikkerhetsnett ikke rakner. Et godt arbeidsmiljø, jobbtrygghet, trygghet for inntekt under sykdom og ledighet, mulighet for en verdig avslutning på et langt yrkesaktivt liv, er bærebjelker i det samfunnet vi har bygget opp og som det er i vår felles interesse å videreføre.

For den enkelte fagorganiserte er det selvsagt en provokasjon når en på den ene siden oppfordres til moderasjon og på den andre siden ser at toppene i samfunnet fortsatt bevilger seg skyhøye lønnstillegg og gylne fallskjermer. For den som betaler sin skatt og sine avgifter, er unnaluringen og skattesnyteriet direkte demoraliserende. Når arbeidslivets spilleregler brytes gjennom useriøse bedrifter, kontraktørvirksomhet og svart arbeid, undergraves det vi møysommelig har bygd opp. Arbeidstakernes rettigheter svekkes og viljen til å være med å bidra til fellesskapet og til å ta de nødvendige tak blir mindre.

Regjeringen godtar ikke wild-west-tilstander i arbeidslivet. Derfor har vi i nært samarbeid med fagbevegelsen satt så mye

inn på å bekjempe kontraktørproblemene, svart arbeid og andre useriøse forhold i arbeidslivet. Vi startet med bygg- og anleggsbransjen, vi har nå satt fokus sterkere på transport, renhold, hotell og restaurant.

Regjeringen godtar ikke unnaluring og økonomiske kriminalitet. Kontrollen skjerpes ved hjelp av ulike virkemidler og i nært samarbeid mellom skatteetat, økokrim og påtalemyndigheter. Når det gjelder lederlønninger, må vi i det offentlige gå foran i å vise nøkternhet. Lederlønnsystemet i staten er blitt kritisert, men jeg tør påstå vi har ført en forsiktig linje. Hva vi skal gjøre i forhold til andre områder, må vi diskutere, ett skritt vi har tatt er at "fallskjermer" nå blir skattlagt som lønn. Vi må også - slik Liv så sterkt gikk ut med i vinter - sørge for at våre egne tillitsvalgte i kommuner og fylkeskommuner ikke bevilger seg lønnspålegg som er i motstrid til vår linje i handlingsplanen.

Arbeiderpartiet ønsker å forsvare de sosiale ordninger vi har bygget opp. I forberedelsen med Revidert Nasjonalbudsjett må vi regne med at de borgerlige partiene - anført av Høyre - igjen vil angripe sykelønnsordningen. Høyre vil også igjen - si nei til det bidraget Regjeringen har gitt til AFP-ordningen som var så viktig ved dette tariffoppgjøret. Arbeidsmiljøloven er nå under revisjon. Regjeringen vil legge fram forslag for Stortinget i løpet av året og slik at vi fortsatt sikrer at vi har en arbeidsmiljølov som gir oss de fortrinn et godt arbeidsmiljø og trygge tilsettingsforhold gir.

Betydningen av en sterk fagbevegelse kan etter vårt syn ikke overvurderes. I handlingsplanen satte vi oss som mål å heve beløpsgrensen for fradrag for fagforeningskontingenten for slik å signalisere hvor viktig det er at folk er fagorganisert. Stortingsflertallet gikk i mot vårt forslag før jul. Høyre og Fremskrittspartiet ønsket å fjerne hele ordningen. Skal vi komme videre her, må vi ha et annet stortingsflertall.

En samordning av lønns- og personalpolitikken er viktig for å nå de mål vi setter oss på det inntektspolitiske området. I tillegg til en sterk og ansvarsbevisst fagbevegelse fordrer det ryddighet, profesjonalitet og ansvarsbevissthet på arbeidsgiversiden. Derfor følger Regjeringen nå aktivt opp faglig-politisk handlingsplan med sikte på å få etablert en arbeidsgiversammenslutning for fristilte statlige virksomheter. Regjeringen ønsker en slik sammenslutning, men vi må gå fram på en måte som gjør at vi får nødvendig tilslutning i Stortinget og hos de virksomheter som skal inngå i sammenslutningen. Dette arbeidet er i god gjenge.

Regjeringen har ikke bare hatt som mål å forsvare velferden og det sosiale sikkerhetsnett. Vi har også gjennomført betydelige reformer. Som kjent har vi utvidet den betalte foreldrepermisjon til 52 uker med 80 % lønn - eller 42 uker med 100 % lønn fra 1. april i år. Deler av denne permisjonen

skal kunne tas ut i form av redusert arbeidstid. Dette arbeider vi for å ha på plass fra 1. januar 1994. I tillegg har vi i Likestillingsmeldingen varslet at vi vil foreslå at retten til ulønnet permisjon etter arbeidsmiljøloven utvides til barnet fyller 3 år. I dag er denne retten begrenset til 1 år.

Vi har også gjennomført reformer som har bedre de lediges situasjon. Regjeringen har endret den såkalte 80-ukers regelen i tråd med fagbevegelsens intensjoner, oppholdsperioden mellom første og andre 80 ukers periode er redusert fra 26 til 13 uker og stønadsnivået for andre 80 ukers-periode er forhøyet slik at en nå får minst 90 % av første periodes nivå. Forsørgertillegget er økt fra 6 kr. pr. dag til 15 kr. for langtidsledige.

De arbeidslediges økonomi opptar oss alle. I kjølvannet av avsløringer av misbruk, må vi være varsomme, så vi ikke rammer de som ikke bør rammes, verken gjennom mistenkeliggjøring eller gjennom tiltak som gjør de reelt lediges situasjon enda vanskeligere. Men vi må også sikre oss at vi ikke har ordninger som passiviserer eller som gir andre urimelige virkninger. Derfor har vi - samtidig som vi har gjort forbedringer - også foreslått noen innstramninger i regelverket. Innstramninger vi vet fagbevegelsen ikke var enige i, men som Regjeringen i et totalbilde mener er forsvarlige.

HOVEDUTFORDRINGEN FRAMOVER

I Kleppe-utvalget - Kleppe I - var det enighet om nødvendigheten av å foreta omprioriteringer av 5 mrd. på statsbudsjettet - fra passive overføringer til aktive sysselsettingstiltak. Kleppe II - overføringsutvalget - leverte i mars i år en innstilling hvor forslagene var mange, men uenigheten stor.

Ettersom både LO og Arbeiderpartiet var representert med sine sentrale tillitsvalgte i Kleppe I, skulle det her og nå være unødvendig å begrunne hvorfor vi må foreta disse omprioriteringene. Spørsmålet vi må drøfte, utfordringen vi står overfor er hvordan vi skal gjøre dette.

For det første gjelder det tidspunktet for beslutninger: Vi står overfor det valg å la debatten om nedskjæringer i overføringene med utgangspunkt i forslagene fra Kleppe II, gå gjennom valgkampen og først legge fram våre forslag i statsbudsjettet i oktober. Eller: Å legge fram våre vurderinger i RNB for å tvinge fram et mer helhetlig standpunkt også fra de andre partiene.

I Regjeringen er vi kommet til at det siste opplegget er det beste politisk, selv om det blir en krevende oppgave å få de andre partiene - og spesielt SV - til å ta inn over seg ansvaret for et helhetlig opplegg. Vi må derfor legge stor

vekt på å synliggjøre hva de 5 milliardene overføringene skal reduseres med, skal brukes til: Hvilke muligheter gir de oss for ekstra-satsing på områder som styrker sysselsettingen og velferden.

Vi arbeider nå med å konkretisere vårt opplegg og landsstyremøtet nå i begynnelsen av mai skal drøfte dette.

Det avgjørende - i tråd med solidaritetsalternativet - blir å sikre en profil på tiltakene som sikrer en rettferdig fordeling av byrdene i arbeidet med å bekjempe ledigheten.

Debatten om overføringene blir en tung sak. Det er ikke alle som har tatt inn over seg alvoret i at situasjonen på 90-tallet er fundamentalt forandret fra 70- og 80-årene. Det er ikke mulig å fjerne den høye ledigheten bare gjennom å skjære ned - slik Høyre vil - eller gjennom å plusse på - slik SV vil. Skjærer vi ned, rammer vi sysselsettingen og velferden. Plusser vi på, kommer vi fort over i en situasjon hvor all vekst går med til å betale renteutgifter. Vi skyver problemene foran oss og belaster de som kommer etter oss. Det er så desidert ikke i tråd med arbeiderbevegelsens solidaritetslinje.

Utfordringen er å greie å kombinere en aktiv stat med å redusere kostnadene og omprioritere bruken av ressursene slik at vi når det mål vi er felles om å prioritere høyest: Arbeid til alle. Da kommer vi ikke utenom noen valg som er vanskelige og konfliktfylte. Det ville være å håpe at fagbevegelse og parti kunne komme fram til en felles linje også i dette spørsmålet.

AVSLUTNING

Valgkampen vi går inn i blir ingen enkel valgkamp. Ledigheten, EF-spørsmålet, overføringsreduksjonene - alt kommer til å brukes mot oss for det det er verdt. Har vi i tillegg indre splid og uenighet og framfører dette i full offentlighet, er vi dømt til å mislykkes. Mange har dessverre altfor lett for å trekke ut en og en bit av alt vi har gjort og kritiserer det, uten å se hvordan tingene henger sammen og uten å se helheten.

Den felles faglige-politiske handlingsplanen forplikter oss alle, både parti, regjering og fagbevegelse. Vi må alle lojalt følge opp.

Når vi når de mål vi har satt oss, er det viktig at vi får det fram. I den forbindelse vil jeg trekke fram - som ett eksempel, det finnes flere - Fellesforbundet som i november i fjor sendte et brev til meg, hvor forbundet takket for Regjeringens innsats mot kontraktørproblemer og framhevet dette som et "bevis" på viktigheten av det faglig-politiske samarbeidet. I en vanskelig tid var dette en inspirasjon til videre innsats, videre engasjement for saker vi ønsker å

løse - saker som i utgangspunktet kan se håpløse ut, men som seigt arbeid og godt samarbeid kan hjelpe oss i mål med.

Solidaritetslinjen - med alt den innebærer - er vår felles plattform. Svikter en av oss på den linjen, er det grunnlag for kritikk. Følger vi opp - og det må vi - må vi stå oppreist og forsvare det vi gjør. Jeg velger å avslutte med en replikk Kartellederen hadde på det faglig-politiske forkostmøtet hvor den faglig-politiske handlingsplanen ble presentert: "Vi bør være flinkere til å få fram det vi er enige om og det vi i fellesskap har oppnådd og mindre ivrige etter å framheve uenigheten".

Følger vi dette, ser jeg lyst på den forestående valgkamp.